

הַלְבוֹת תַּפְּלָה פָּרָק ב

א. בִּימֵי רַבֵּן גַּמְלִיאֵל, רַבּוּ הַמִּינִים בְּיִשְׂרָאֵל, וְהָיוּ מְצִירִין לְיִשְׂרָאֵל, וּמַסִּיתִים אוֹתָם לָשׁוּב מֵאַחֲרֵי ה'. וְכִיוֹן שָׂרָאָה שְׂזוּ גְדוּלָּה מִכָּל צָרָכֵי בְּנֵי אָדָם, עָמַד הוּא וּבֵית דִּינּוֹ, וְהִתְקִין בְּרָכָה אַחַת שֶׁתְּהִיָּה בָּהּ שְׂאֵלָה מִלִּפְנֵי ה' לְאַבֵּד אֶת הַמִּינִים; וְקָבַע אוֹתָהּ בַּתַּפְּלָה, כְּדִי שֶׁתֵּהָא עֲרוּכָה בְּפִי הַכֹּל. וְנִמְצְאוּ הַבְּרָכוֹת שֶׁבַתַּפְּלָה, תִּשְׁעַ עֲשָׂרָה בְּרָכוֹת.

ב. בְּכָל תַּפְּלָה מְשֻׁלוֹשׁ תַּפְּלוֹת אֱלוֹ שֶׁבְּכָל יוֹם, מִתַּפִּיל אָדָם תִּשְׁעַ עֲשָׂרָה בְּרָכוֹת אֱלוֹ עַל הַסֵּדֶר. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּשִׁמְצָא דַּעְתּוֹ מְכוֹנֶת וּלְשׁוֹנוֹ תִּמְהָר לְקֵרוֹת; אָבֵל אִם הִיָּה טָרוּד וְדַחוּק, אוֹ שֶׁקָּצְרָה לְשׁוֹנוֹ מִתַּפִּיל שְׁלוֹשׁ רֵאשׁוֹנוֹת וּבְרָכָה אַחַת מֵעֵין כָּל הָאֲמָצְעִיּוֹת וּשְׁלוֹשׁ אַחֲרוֹנוֹת, וַיֵּצֵא יָדָיו חוּבָתוֹ.

ג. וְזוֹ הִיא הַבְּרָכָה שֶׁתִּקְנּוּ מֵעֵין כָּל הָאֲמָצְעִיּוֹת: הַבִּינֵנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ לְדַעַת דְּרָכֶיךָ, וּמוֹל אֶת לִבֵּנוּ לִירְאָתְךָ, לְסוּלַח הִיָּה לָנוּ, לַהֲיוֹת גְּאוּלִּים, רַחֲקֵנוּ מִמְּכָאוֹב, וְדַשְׁנֵנוּ וּשְׁכַנֵּנוּ בְּנֵאוֹת אֶרֶץ, וּנְפֻצִים מֵאַרְבַּע תְּקִבֶּץ, וְהַתּוֹעִים בְּדַעְתְּךָ יִשְׁפֹּטוּ, וְעַל הָרָשָׁעִים תִּנְיֹף יָדְךָ, וַיִּשְׁמְחוּ צַדִּיקִים בְּבִנְיַן עִירְךָ וּבִתְקוֹן הַיְכָלְךָ, וּבְהַצְמַחַת קֶרֶן לְדָוִיד עַבְדְּךָ וּבַעֲרִיכַת נֹר לְבֵן יִשִּׁי מְשִׁיחְךָ; טָרָם נִקְרָא וְאַתָּה תַּעֲנֶה, טָרָם נִדְבֵר וְאַתָּה תִּשְׁמַע, כִּי אַתָּה הוּא עוֹנֶה בְּכָל עֵת צָרָה, פּוֹדֶה וּמַצִּיל מִכָּל צוּקָה. בְּרוּךְ אַתָּה ה', שׁוֹמֵעַ הַתַּפְּלָה.

ד. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בִּימֹת הַחֲמָה; אָבֵל בִּימֹת הַגִּשְׁמִים אֵינוּ מִתַּפִּיל הַבִּינֵנוּ, מִפְּנֵי שֶׁצָּרִיךְ לוֹמַר שְׂאֵלָה בְּבִרְכַּת הַשָּׁנִים. וְכֵן בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּתוֹת וַיָּמִים טוֹבִים אֵינוּ מִתַּפִּיל הַבִּינֵנוּ, מִפְּנֵי שֶׁצָּרִיךְ לוֹמַר הַבְּדִלָה בַּחוּנֵן הַדַּעַת.

ה. בְּשַׁבָּתוֹת וַיָּמִים טוֹבִים, מִתַּפִּיל שֶׁבַע בְּרָכוֹת בְּכָל תַּפְּלָה וּתַפְּלָה מֵאַרְבַּע תַּפְּלוֹת שְׁלֹאֹתוֹ הַיּוֹם שְׁלוֹשׁ רֵאשׁוֹנוֹת, וּשְׁלוֹשׁ אַחֲרוֹנוֹת, וּבְרָכָה אֲמָצְעִית מֵעֵין אוֹתוֹ הַיּוֹם.

ו. בְּשַׁבָּתוֹת, חוֹתְמִין בְּבְרָכָה אֲמָצְעִית מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת; וּבִרְגָלִים, חוֹתֵם בָּהּ מְקַדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל וְהַזְמָנִים. וְאִם הִיָּה שַׁבָּת וַיּוֹם טוֹב, חוֹתְמִין בָּהּ מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת וַיִּשְׂרָאֵל וְהַזְמָנִים.

ז. בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, חוֹתְמִין בָּהּ מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ, מְקַדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל וַיּוֹם הַזְכָּרוֹן; וְאִם הִיָּה שַׁבָּת, חוֹתֵם בָּהּ מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת וַיִּשְׂרָאֵל וַיּוֹם הַזְכָּרוֹן.

ח. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בַּתַּפְּלָת עֲרִבִית וְשַׁחֲרִית וּמִנְחָה; אָבֵל תַּפְּלַת הַמוֹסָפִין שְׁלֹרֵאשׁ הַשָּׁנָה, מִתַּפִּיל תִּשְׁעַ בְּרָכוֹת שְׁלוֹשׁ רֵאשׁוֹנוֹת וּשְׁלוֹשׁ אַחֲרוֹנוֹת שְׁלֹכָל יוֹם, וּשְׁלוֹשׁ אֲמָצְעִיּוֹת. רֵאשׁוֹנָה מִן הָאֲמָצְעִיּוֹת עֲנִינָה מַלְכוּיּוֹת, שְׁנִיָּה זְכוּרוֹנוֹת, שְׁלִישִׁית שׁוֹפְרוֹת; וְחוֹתֵם בְּכָל אַחַת מֵהֶן מַעֲנִינָה.

ט. בַּיּוֹם הַכַּפּוּרִים, מִתַּפִּיל בְּכָל תַּפְּלָה מִחֲמַשׁ תַּפְּלוֹת, שֶׁבַע בְּרָכוֹת שְׁלוֹשׁ רֵאשׁוֹנוֹת וּשְׁלוֹשׁ אַחֲרוֹנוֹת, וְאֲמָצְעִית מֵעֵין הַיּוֹם, וְחוֹתֵם בָּהּ מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ, מְקַדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל וַיּוֹם הַכַּפּוּרִים; וְאִם חָל לַהֲיוֹת בַּשַּׁבָּת, חוֹתֵם בְּכָל תַּפְּלָה וּתַפְּלָה מֵהֶן, מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ, מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת וַיִּשְׂרָאֵל וַיּוֹם הַכַּפּוּרִים.

י. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בַּיּוֹם צוֹם שְׁלֹכָל שָׁנָה וְשָׁנָה; אָבֵל בַּיּוֹם צוֹם שְׁלֹשֶׁת הַיּוֹבֵל, מִתַּפִּיל תַּפְּלַת הַמוֹסָפִין תִּשְׁעַ בְּרָכוֹת,

כְּמוֹ שֶׁמִתְפַּלֵּל בְּמוֹסָף רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְהֵן אוֹתָן הַבְּרָכוֹת עֲצָמָן,
בְּלֹא פָחוֹת וְלֹא יֵתֵר. וְאִין מִתְפַּלֵּלִין אוֹתָם, אֲלֹא בְּזֶמֶן שֶׁהַיּוֹבֵל
נוֹהֵג.

יא. בְּכָל תְּפִלָּה מִן הַתְּפִלוֹת, פּוֹתֵחַ קֹדֶם לְבְרָכָה רִאשׁוֹנָה
וְאוֹמֵר "אֲדֹנִי, שְׁפָתַי תִּפְתָּח; וּפִי, יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ" (תהילים נא, יז).
וְכִשְׁהוּא חוֹתֵם בְּסוֹף הַתְּפִלָּה, אוֹמֵר "יְהִיו לְרִצּוֹן אִמְרֵי-פִי . .
". (תהילים יט, טו); וְאַחֵר כֵּךְ צוּעֵד לְאַחֲרָיו.

יב. בְּרֹאשֵׁי חֳדָשִׁים וּבְחָלוֹ שֶׁלְמוֹעֵד מִתְפַּלֵּל עֲרֻבִית וְשַׁחֲרִית
וּמִנְחָה תִּשַׁע עֶשְׂרֵה בְּרָכוֹת, כְּשֶׁאֵר הַיָּמִים; וְאוֹמֵר בְּעִבּוּדָה
אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה וַיָּבֹא . . . בְּמוֹסָף בְּחָלוֹ
שֶׁלְמוֹעֵד, מִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת מוֹסָף כְּמוֹ שֶׁמִתְפַּלֵּל בְּיוֹם טוֹב;
וּבְרֹאשֵׁי חֳדָשִׁים, מִתְפַּלֵּל שְׁבַע בְּרָכוֹת, שְׁלוֹשׁ רִאשׁוֹנוֹת וְשְׁלוֹשׁ
אַחֲרוֹנוֹת, וְאַמְצָעִית מֵעֵין קָרְבָן רֹאשׁ חֹדֶשׁ, וְחוֹתֵם בָּהּ מְקַדֵּשׁ
יִשְׂרָאֵל וְרֹאשֵׁי חֳדָשִׁים.

יג. שַׁבַּת שֶׁחָלָה לַהֲיוֹת בְּחָלוֹ שֶׁלְמוֹעֵד, וְכֵן רֹאשׁ חֹדֶשׁ שֶׁחָל
לַהֲיוֹת בַּשַּׁבָּת מִתְפַּלֵּל עֲרֻבִית וְשַׁחֲרִית וּמִנְחָה שְׁבַע בְּרָכוֹת
כְּשֶׁאֵר הַשַּׁבָּתוֹת, וְאוֹמֵר יַעֲלֶה וַיָּבֹא בְּעִבּוּדָה. בְּמוֹסָף מִתְחִיל
בְּבְרָכָה אֲמִצָּעִית בְּעֶנְיִן שַׁבַּת, וּמְשָׁלִים בְּעֶנְיִן שַׁבַּת, וְאוֹמֵר
קֹדֶשֶׁת הַיּוֹם בְּאַמְצָע הַבְּרָכָה, וְחוֹתֵם בָּהּ בְּרֹאשֵׁי חֳדָשִׁים, מְקַדֵּשׁ
הַשַּׁבָּת וְיִשְׂרָאֵל וְרֹאשֵׁי חֳדָשִׁים; וּבְחָלוֹ שֶׁלְמוֹעֵד, חוֹתֵם בָּהּ כְּמוֹ
שֶׁחוֹתֵם בְּיוֹם טוֹב שֶׁחָל לַהֲיוֹת בַּשַּׁבָּת. וְיוֹם טוֹב שֶׁחָל לַהֲיוֹת
בְּאַחַד בַּשַּׁבָּת, מִתְפַּלֵּל בְּרָכָה רְבִיעִית בְּלִילָה כָּכָה:

יד. וְתוֹדִיעֵנוּ מִשְׁפָּטֵי צִדְקָךְ, וְתִלְמַדְנוּ לַעֲשׂוֹת חֻקֵּי רִצּוֹנְךָ, וְתִתֵּן
לָנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ קֹדֶשֶׁת שַׁבַּת וּכְבוֹד יוֹם טוֹב וְחִגִּיגַת הָרָגֶל, וּבִין
קֹדֶשֶׁת שַׁבַּת לְקֹדֶשֶׁת יוֹם טוֹב הַבְּדִלָּתָה, וְאֵת יוֹם הַשְּׁבִיעִי הַגָּדוֹל
וְהַקְּדוֹשׁ מִשְׁשַׁת יָמִים קֹדֶשֶׁת; וְתִתֵּן לָנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ, מוֹעֲדִים
לְשִׂמְחָה . . . וּבְמוֹצָאֵי שַׁבַּת וּבְמוֹצָאֵי יוֹם טוֹב שְׁלֹכַל הַשָּׁנָה
מְבַדִּיל בְּאַתָּה חוֹנֵן, אֵף עַל פִּי שֶׁהוּא מְבַדִּיל עַל הַכּוֹס.

טו. בַּחֲנֻכָּה וּפּוּרִים, מוֹסִיפִין בְּהוֹדִיָּה עַל הַנְּסִים . . .; שַׁבַּת
שֶׁחָלָה לַהֲיוֹת בַּחֲנֻכָּה וּפּוּרִים, מְזַכֵּיר עַל הַנְּסִים בְּמוֹסָף, כְּמוֹ
שֶׁמְזַכֵּיר בְּשֶׁאֵר תְּפִלוֹת.

טז. בְּיָמֵי הַתַּעֲנִיּוֹת, אִפְלוּ יָחִיד שֶׁהִתְעַנָּה מוֹסִיף בְּשׁוֹמֵעַ
תְּפִלָּה, עֲנָנוּ אֲבֵינוּ . . . וְשָׁלִיחַ צַבּוּר אוֹמְרָה בְּרָכָה בְּפָנָי עֲצָמָה,
בֵּין גּוֹאֵל לְרוּפֹא; וְחוֹתֵם בָּהּ הָעוֹנָה בַּעֲת צָרָה, וְנִמְצָא מִתְפַּלֵּל
עֲשָׂרִים בְּרָכוֹת. בְּתִשְׁעָה בָּאֵב מוֹסִיפִין בְּבוֹנֶה יְרוּשָׁלַיִם, רַחֵם
ה' אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וְעַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ, הָעִיר
הָאֲבֵלָה הַחֲרֻבָה הַשּׁוֹמְמָה . . .

יז. כָּל יָמוֹת הַגָּשָׁמִים, אוֹמֵר בְּבְרָכָה שְׁנִיָּה מוֹרִיד הַגָּשֶׁם;
וּבִיָּמוֹת הַחֶמֶה, מוֹרִיד הֶטֶל. מֵאִמְתִּי אוֹמֵר מוֹרִיד הַגָּשֶׁם
מִתְפַּלֵּל הַמוֹסָפִין שְׁלִיּוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן שְׁלַחָה, עַד תְּפִלַּת שַׁחֲרִית
שְׁלִיּוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן שְׁלַפְסָח; וּמִתְפַּלֵּל הַמוֹסָפִין שְׁלִיּוֹם טוֹב
הָרִאשׁוֹן שְׁלַפְסָח, אוֹמֵר מוֹרִיד הֶטֶל.

יח. מִשְׁבַּעַת יָמִים בְּמִרְחָשׁוֹן, שׁוֹאֲלִין אֶת הַגָּשָׁמִים בְּבְרָכַת
הַשָּׁנִים, כָּל זֶמֶן שֶׁמְזַכֵּיר הַגָּשֶׁם. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּאֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל; אֲבָל בְּשִׁנְעָר וּבְסוּרִיָּה וּמִצָּרִים וּמִקוֹמוֹת הַסְּמוּכוֹת

לֵאלֹהֵי וְהַדּוּמִין לָהֶן, שׁוֹאֲלִין אֶת הַגָּשָׁמִים בַּיּוֹם שְׁשִׁים אַחֵר
תְּקוּפַת תְּשָׁרִי.

יט. מְקוֹמוֹת שֶׁהֵן צְרִיכִים לַגָּשָׁמִים בַּיּוֹם הַחֲמָה, כְּגוֹן אֵי
הַיָּם הֶרְחוּקִים שׁוֹאֲלִין אֶת הַגָּשָׁמִים בְּעֵת שֶׁהֵן צְרִיכִין לָהֶן,
בְּשׁוּמַעַ תְּפִלָּה. וּמְקוֹמוֹת שֶׁהֵן עוֹשִׂין יוֹם טוֹב שְׁנֵי יָמִים אוֹמֵר
מוֹרִיד הַגָּשֶׁם בְּתַפִּלַּת מוֹסֵף שְׁלִיזִים רֵאשׁוֹן שְׁלִשְׁמִינִי עֲצֶרֶת,
וּמִתְפַּלֵּל וְהוֹלֵךְ כָּל יְמֵי מוֹת הַגָּשָׁמִים.

כ. כָּל הַשָּׁנָה כֻּלָּה חוֹתֵם בְּבִרְכָּה שְׁלִישִׁית, הָאֵל הַקָּדוֹשׁ;
וּבְבִרְכַּת אַחַת עֲשָׂרָה, מֶלֶךְ אוֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט. וּבְעֲשֶׂרֶת
הַיָּמִים שֶׁמֵּרָאשׁ הַשָּׁנָה עַד מוֹצָאֵי יוֹם הַכַּפּוֹרִים חוֹתֵם בְּשְׁלִישִׁית,
הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ; וּבְאַחַת עֲשָׂרָה, הַמֶּלֶךְ הַמִּשְׁפָּט.

כא. יֵשׁ מְקוֹמוֹת שֶׁנֶּהְגּוּ בְּעֲשֶׂרֶת יָמִים אֵלּוּ לְהוֹסִיף בְּבִרְכָּה
רֵאשׁוֹנָה, זְכָרְנוּ לְחַיִּים . . . ; וּבִשְׁנֵי, מִי כָמוֹד אֵב הֶרְחָמָן . .
. ; וּמוֹסִיפִין בְּבִרְכַּת שְׁמוֹנָה עֲשָׂרָה, זְכָר רַחֲמֵיךְ . . . ; וּמוֹסִיפִין
בְּבִרְכָּה אַחֲרוֹנָה, וּבִסְפָּר חַיִּים וְכֵן יֵשׁ מְקוֹמוֹת שֶׁנֶּהְגּוּ
לְהוֹסִיף בְּעֲשֶׂרֶת יָמִים אֵלּוּ בְּבִרְכָּה שְׁלִישִׁית, וּבִכֵּן וּבִכֵּן . .
. ; אֲבָל בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה וַיּוֹם הַכַּפּוֹרִים, מִנְהֵג פָּשׁוּט הוּא לְהוֹסִיף
בְּשְׁלִישִׁית, וּבִכֵּן וּבִכֵּן